

PREDNJA
KNJIZNICA
CELJE

RUDDAR

ČASOPIS PREMOGOVNIKA VELENJE, ŠTEVILKA 7, SEPTEMBER 1995, LETO XXIX

120 LET PREMOGOVNIŠTVA V ŠALEŠKI DOLINI

BOGASTVO LJUDI IN NARAVE

UVODNIK

SPOZNAVAJMO IN UŽIJMO DOMAČI KRAJ!

Poletje in počitniške dneve najraje preživljamo stran od doma, spoznavamo tuje kraje. A prosti dnevi ne trajajo večno, pa tudi denarja je za daljša potovanja in bivanja vse manj. Mnogo je poletnih dni, ko se dopoldne potimo v službi, popoldneve in večere pa si želimo preživeti na prostem, aktivno, sproščeno.

Prebivalcem Šaleške doline za izpolnitev teh želja ni treba daleč.

Samo pripeljati, prikolesariti ali pripešačiti nam je treba do Velenjskega jezera in sprostitev, rekreacijo, zabavo in obilje narave bomo našli na enem mestu.

Ko so teniška igrišča zasedena, kar je običajno tudi v najhujši poletni vročini, lahko poiščete družbo za igro odbojke na mivki, badminton, rokomet ali mali nogomet. Ali vsaj za mali golf.

Otroci se bodo medtem rade volje zabavali ob vseh igriščih, splezali na mastodonta, zalučali kamne ali zabrodili po jezerski vodi malega Turističnega jezera. Na in v večjem sosednjem Velenjskem pa je tudi za surfarje, veslače in kopalce vedno dovolj prostora.

Vmes si morate vzeti čas za hladno pijačo, sladoled, nato pa se odpraviti na sprehod do konjeniškega centra in ovčerejske farme. Med potjo vas bo kakšen znanec povabil na klepet v svoj "kunta-kinte". Od tam ne boste kmalu odšli. Če znanca ni, je tudi pogled na to naselje v cvetje in zelenje odetih lesenih hišic vedno zanimiv. Kot tudi malo naprej ob poti ogled obnovljenega mestnega stadiona, ki ima od letos sloves

najlepšega v Sloveniji. Da bi si ga ogledali поблиže, pa boste morali na kakšno od prireditev na njem!

Med potjo si privoščite še postanek pri ribičih ob Škalskem jezeru, navržete besedo ali dve o ulovu in že boste lahko na konjskem hrbtu. Če vas to ne mika, bo pot poplačana že s pogledom na te plemenite živali, otrokom pa bodo gotovo všeč ovce.

Vrnete se lahko po severni strani jezer, kjer nastaja ornitološki park z gnezdišči mnogih - tudi redkih - ptic, pasete radovednost ob urejevanju novega avtokampa in pot zaokrožite ob hladnem kozarcu pijače na terasi Bele dvorane. Njena pokrita teniška igrišča tudi poleti ne samevajo, studio za fitness pa bo odprl vrata spet jeseni.

Vse to čaka obiskovalce v Turistično rekreacijskem centru Jezero vsak dan, bolj ali manj vse leto. Vmes pa zabavne ter športne in rekreativne prireditve tekmovalnega značaja, tudi na med-

narodnem nivoju. Letos je sploh bilo pestro leto: evropski atletski pokal Bruno Zauli, državno konjeniško tekmovanje v preskakanju ovir, mednarodne nogometne tekme, evropsko prvenstvo radijsko vodenih modelov čolnov Naviga 95.

Obhod vsega tega področja je še bolj zanimiv, če veš, da ti pod nogami tečejo kilometri jamskih prog velenjskega premočnika. Rudarjenje je dolga leta puščalo posledice na površini, z uspešno rekultivacijo in projektno zastavljenim razvojem Turistično rekreacijskega centra Jezero v okviru našega podjetja pa so površine dobile novo uporabno vrednost in lep izgled.

Druagačno podobo in vsebino dobiva tako tudi nekoč predvsem industrijsko usmerjena Šaleška dolina, njeni prebivalci in obiskovalci pa priložnost za novo kvaliteto življenja.

Izkoristimo jo!

Diana Janežič

AKTUALNO

KOLEKTIVNA POGODBA PREMGOVNIKA VELENJE V DRUGEM KROGU POGAJANJ

Ne glede na dokaj megljeno usodo Kolektivne pogodbe premogovništva Slovenije in sprejem Zakona o kolektivnih pogodbah, ki je zastal v prvi obravnavi v Državnem zboru, ali pa morda prav zaradi teh razlogov, sta zakonita pogodbeni partnerja v Premogovniku Velenje pred meseci sprejela sklep, da se vendarle pripravi osnutek Kolektivne pogodbe Premogovnika Velenje. Premogovniško kolektivno pogodbo in zakon prioriteto omenjam zato, ker bi ta dva akta skupaj s Splošno kolektivno pogodbo za gospodarstvo Slovenije predstavljala celovito avtoritativno pravno podlago za sprejem podjetniške kolektivne pogodbe.

V informacijo bralcem naj vendar zelo na kratko razložim osnovne vzroke zastojev pri sprejemanju omenjenih aktov. Po več kot leto in pol trajajočih napornih pogajanjih sindikatov SPESS in SDE z vladno pogajalsko skupino, smo že aprila letos osnutek Kolektivne pogodbe premogovništva Slovenije soglasno prekvalificirali v predlog. Delno odprta je ostala le še dokončna definicija "osnovne plače", ki je osnova za izračun vseh dodatkov, nadomestil in nekaterih drugih osebnih prejemkov. V celoti pa je v tarifni prilogi k tej kolektivni pogodbi odprta t.i.m. "višina izhodiščne plače" ali katerokoli drugo tarifno sidro, s katerim bi varovali dogovorjeno višino plač zaposlenih. Brez tega je tudi za nas, vsaj v tarifnem smislu, vsaka kolektivna pogodba lahko zelo invalidna. Na državnem nivoju je bila spomladi letos z veliko evforijo sprejeta dodatna množica predpisov (dogovor o politiki plač, tarifna priloga k splošni gospodarski pogodbi, socialni sporazum, zakon in razne izvedbene metodologije ter dodatna pojasnila teh predpisov), ki so celovito politiko plač neverjetno dodatno zakomplicirali. Nič ne pomaga, če so kompetentni in nekompetentni partnerji ter predpisov kmalu spoznali, v kakšno past so padli. Vlada je s svojo

zakonodajno in administrativno močjo na tem področju prevzela vso iniciativo. Namesto da na državnem nivoju končno pravno legaliziramo kolektivne pogodbe tudi z Zakonom o kolektivnih pogodbah, imamo v plačni politiki kaos, kateremu so v dobršni meri botrovali tudi sindikati. Za področje premogovništva Slovenije imamo torej pripravljen zelo kvaliteten predlog panožne pogodbe, za katero bi se izplačalo bolj brezkompromisno boriti. Prepričan sem namreč, da imamo za to več kot dovolj argumentov.

In ker je stanje na nivoju države takšno, kot sem ga zelo posplošeno opisal, sta se poslovodstvo in sindikat podjetja Premogovnik Velenje pametno odločila, da čimprej skleneta podjetniško kolektivno pogodbo. Z njo naj bi odpravili številne pravne praznine in dogovorili nova pravila igre na delovno-pravnem, tarifnem in številnih drugih področjih v podjetju. Pravno podlago tej pogodbi dajejo Zakon o delovnih razmerjih, Splošna kolektivna pogodba za gospodarstvo Slovenije ter njena tarifna priloga za leto 1995. Partnerja sta se predhodno dogovorila, da se v novi kolektivni pogodbi spoštujejo dosedanja nivo in obseg pravic ter obveznosti v podjetju, da se po pravilu "in

favorem" spoštuje vsebina predloga Kolektivne pogodbe za premogovništvo Slovenije in Splošne kolektivne pogodbe za gospodarstvo, da se kolikor je mogoče predvidi bodoče lastninsko in statusno preoblikovanje podjetja in upoštevajo nekatere strokovno-operativne zakonske spremembe v času od zadnje podjetniške pogodbe (kontni plan, zakon o dohodnini...).

Na teh in še nekaterih drugih podlagah pripravljen osnutek podjetniške pogodbe, ki je zelo natančen in življenjski, je uspešno preživel prvi krog pogajanj. Do naslednjega kroga je strokovna skupina že izoblikovala nekatere manjše spremembe in dopolnitve. Zaradi predhodno opisanega normativnega in tarifnega kaosa na nivoju države, pa je tudi na podjetniškem nivoju še vedno odprt problem definiranja tarifnega sidra oz. spodnjega nivoja plač delavcev podjetja za posamezna obračunska obdobja. Variant na to konkretizacijo je več. Ker ne bi bilo dobro prehitovati dogodkov, naj o tem prečem odprtem problemu najprej pogodbeni partnerja dogovorita skupna izhodišča. Za komentar vsebine teh izhodišč bo še dovolj časa.

Franko Mažgon

POVZETEK PROIZVODNJE - JUNIJ 1995

OBRAT	PROIZVODNJA			VIŠEK - PRIMANJKLJAJ		ODSTOTEK		DOSEŽEN POVPREČEK
	osnovni načrt	mesečni načrt	doseženo	osnovni načrt	mesečni načrt	na osnovni načrt	na mesečni načrt	
PRELOGE	106.000	132.000	116.250	10.250	-15.750	109,67	88,07	5.284
PESJE	224.000	220.000	253.530	29.530	33.530	113,18	115,24	11.524
ŠKALE	64.000	66.000	69.050	50.50	30.50	107,89	104,62	3.139
PRIPRAVE	19.800	22.000	21.570	1.770	-430	108,94	98,05	980
RLV	413.800	440.000	460.400	46.600	20.400	111,26	104,64	20.927

POVZETEK PROIZVODNJE - JULIJ 1995

OBRAT	PROIZVODNJA			VIŠEK - PRIMANJKLJAJ		ODSTOTEK		DOSEŽEN POVPREČEK
	osnovni načrt	mesečni načrt	doseženo	osnovni načrt	mesečni načrt	na osnovni načrt	na mesečni načrt	
PRELOGE	108.000	116.000	91.730	-16.270	-24.270	84,94	79,08	4.587
PESJE	113.000	124.000	133.700	20.700	9.700	118,32	107,82	6.685
ŠKALE	58.000	60.000	61.700	3.700	1.700	106,38	102,83	3.085
PRIPRAVE	18.000	20.000	17.770	-230	-2.230	98,72	88,85	889
RLV	297.000	320.000	304.900	7.900	-15.100	102,66	95,28	15.245

AKTUALNO

PREBRALI SMO ZA VAS

Ljubljana, junija, Naš stik - V uvodniku junijske številke urednik komentira drugo konferenco slovenskega komiteja za velike električne sisteme SLOKO CIGRE, ki se je od 7. do 9. junija v Mariboru ubadala tudi z vprašanjem, kako organizirati slovensko elektrogospodarstvo, da bo učinkovitejše. Kljub več kot 90 strokovnim referatom iz domovine in tujine, ki so dokazali, da imamo v Sloveniji sposoben in kakovosten elektroenergetski kader, je konkreten odgovor ponujal en sam referat. V imenu TEŠ in drugih "termašev" je govoril Jaro Vrtačnik in menil, da sistem nima akumulacije in rezerve moči, ima pa slabo prilagodljive proizvodne enote, ki imajo poleg tega pred sabo še kratko življenjsko dobo. IM.Ž./

Velenje, 5. julija - Na pragu počitniških dni smo v Saleški dolini dobili prvi inštitut. Zavod za ekološke raziskave ERICo Velenje je to postal s podpisom pogodbe o pristopu Inštituta Jožefa Štefana med njegove ustanovitelje. Desetletno delo raziskovalcev, ki so se rekrutirali iz projekta "2000 mladih raziskovalcev" in iz ekološke delovne skupine za ustanovitelje - Termoelektrarno Šoštanj, Rudnik lignita Velenje in ESO - prerasli v prvo raziskovalno organizacijo zunaj Ljubljane, je obrodilo bogate sadove. Njihovi rezultati niso le raziskave, ampak tudi uvajanje novih tehnologij za varovanje okolja, in nenazadnje vidno izboljšanje kvalitete vode, zraka in zemlje v Saleški dolini. Z reorganizacijo v Inštitut bodo raziskovalna prizadevanja v ERICu dobila še večji razmah, tudi zato, ker bodo od Inštituta Jožefa Štefana dobili za 7 milijonov tolarjev nove opreme.

Ljubljana, 7. julija, Delo - Slovenska vlada je sprejela štiri uredbe, s katerimi bo podjetje Rudniki rjavega premoga Slovenije (RRPS) spremenila v štiri nova podjetja: javno podjetje Rudnik Trbovlje-Hrastnik, d.o.o., družbo Rudnik Zagorje v zapiranju, družbo Rudnik Senovo v zapiranju in družbo Rudnik Kanižarica v zapiranju. Premogovništvo v Zasavju naj bi po besedah ministra za gospodarske dejavnosti Maksa Tajnikarja živelo naprej v okviru Rudnika Trbovlje-Hrastnik, izkop pa naj bi bil v največji meri vezan na delovanje TE Trbovlje. Kot kaže študija upravičenosti, naj bi tam začeli graditi tudi nadomestni objekt. Državni kapital "novega" Rudnika je vreden 22,9 milijarde tolarjev, podjetje pa nima nobenih obveznosti. Vsi premogovniki v Zasavju so preneseni nanj in so v njegovi lasti, čeprav niso registrirani v Trbovljah ali Hrastniku. Rudnik Trbovlje-Hrastnik ne bo dobival več nobene podpore za presežne delavce, niti mu država ne bo več dajala

MINILO JE LETO DNI

3. avgusta lani se je nekaj minut pred prvo uro zjutraj v Jami Pesje zgodila huda nesreča - prišlo je do talnega stebrnega udara. Hudo poškodovani so bili trije rudarji: Stanislav Petelinšek, Sakib Mešič in Jože Knezar. Slednji je po treh tednih v bolnišnici umrl. Minilo je torej leto dni in v avgustu so predstavniki vodstva podjetja, sindikata in najožji sodelavci obiskali oba ponesrečena rudarja na njunih domovih, ob obletnici smrti, 24. avgusta, pa grob Jožeta Knezarja in njegove starše.

Stane Petelinšek je bil našega obiska in vseh prejšnjih zelo vesel. V nesreči je bil on najhujše poškodovan, poleg tega pa so se njegove poškodbe zelo počasi celile. Zdravniki so z operacijami naredili čudež, pomagalo je zdravljenje v zdravilišču in bolnišnici Soča v Ljubljani, saj se Stane danes po stanovanju in bližnji okolici doma lahko sprehaja s pomočjo bergel. Tega mu nekaj mesecev po nesreči nihče ni upal obljubiti. Vendar ga veliko težav še tare: bolečine v hrbtenici, kolenih. Še nezaceljene preležanine iz bolnišnice. Pa seveda to, da si želi več, kot zmore in kot bo kdajkoli še mogoče. Rane se celijo počasi, ranjena duša tudi. Zdrav ne bo več. Dokler je bil, je živel aktivno. Rudaril je, sicer pa pridno urejeval podedovano zemljo visoko v hribih nad Libojami. Postavil je vikend, ko bi se upokojil, pa bi mu ta dokaj velik kos zemlje predstavljal smisel življenja. Zdaj razmišlja o prodaji.

Stane Petelinšek z ženo

Sakib Mešič se je na noge znova postavil že lani, oktobra. Po stanovanju hodi brez pomoči bergel, na daljšo pot pa se brez njih ne odpravi. Posebej mu težave povzročata desna noga, ki zaostaja v

Družina Mešič

AKTUALNO

zdravljenju. Tudi sicer brez težav še zdaleč ni, saj se hitro utruja in večjih naporov - to pa sta lahko že daljše sedenje ali desetminutno stanje - ne zmore. Zato upa, da mu bo k izboljšanju počutja pomagalo zdravljenje v zdravilišču v Laškem, kamor naj bi v kratkem odšel. Sicer pa prihaja v Mešičevo družino veselje: sredi septembra pričakujejo naraščaj, ki se ga posebej veseli 12-letna bodoča sestrica Sabina. Ko se jim bo pridružil četrti član družine, bo njihovo enosobno stanovanje še bolj tesno, kot je že. Zato si želijo večjega.

Jože Knezar je umrl 24. avgusta pred letom dni, po treh tednih zdravljenja v bolnišnici. Ob obletnici so na njegov grob na pokopališču v Koreni položili cvetje in prižgali sveče tudi njegovi sodelavci in predstavniki sindikata,

nato pa obiskali še njegove starše. Knezarjevi so doma v Zimici, lepi vasiči sredi goric med Duplekom in Koreno pri Mariboru. Majhna hiša je obdana s cvetjem, trto, breskovim nasadom, vrtom. Povsod je videti sledi pridnih rok Jožetove mame in očeta. Za oba je sinova nesreča še zelo živa. Očeta je v času od Jožetove smrti poleg tega precej izdalo zdravje. Zaželel si je, da bi lahko obiskal velenjski premogovnik, posebej del v jami Pesje, kjer se je lani zgodila nesreča, in predstavniki sindikata so mu to obljubili.

Obiska iz velenjskega premogovnika sta se starša zelo razveselila. Zahvalila sta se za pomoč in podporo, ki je bila deležna njihova družina v tem letu, in vsem nekdanjim Jožetovim sodelavcem, ki nanj in na njegove domače niso pozabili.

Diana Janežič

Obisk pri Jožetovih starših

Grob Jožeta Knezarja

PREBRALI SMO ZA VAS

subvencij za pridobivanje premoga. "Očiščen rudnik naj bi ob večji ceni sam pokrival stroške brez proračunskih subvencij, s čemer bi storili korak k temu, da dobimo v Sloveniji zdravo premogovniško podjetje - podobno, kot je organizirano v Velenju," je dejal minister.

Trbovlje, 17. julija, Dnevnik - Preoblikovanje podjetja RRPS in zniževanje stroškov na najmanjšo možno mero sta "odnesla" tudi glasilo zasavskih rudarjev "Srečno". Prva številka je izšla pred tridesetimi leti, njeni začetki pa so v prvi številki Informatorja, ki je začel izhajati 1. julija 1961. "Srečno" je bil tiskan mesečnik, ki je izhajal v nakladi največ 3400 izvodov, poleg novic iz podjetja pa je prinašal tudi sestavke o življenju v zasavskih občinah, zato si je pridobil širok krog bralcev. Prva letošnja številka je izšla ob dnevu slovenskih rudarjev, 3. juliju, po besedah urednika glasila pa naj bi kljub ukinitvi časopisa vsako leto izšli dve: ob 3. juliju in 4. decembra ob dnevu sv. Barbare.

Ljubljana, 10. julija, M. Žolnir - Na tretji javni dražbi Sklada RS za razvoj je med 87 podjetij večina dosegla večjo prodajno ceno delnic od izklicne. Tako na primer Alpina Žiri 108, Elektronabava Ljubljana 186, GP Trojane 220, Pivovarna Laško 266; nekatera pa tudi nižjo n.pr. Hotel Lev 96, Julon Ljubljana 88. Kupci so za pakete delnic, vredne okoli 6 milijard SIT porabili skoraj za 11 milijard SIT certifikatov. Skladi so sicer do sedaj zbrali že za 200 milijard SIT certifikatov, na treh dražbah pa so porabili le okrog 23 milijard SIT certifikatov, to je dobrih 11%.

Ljubljana, 8. julija, Delo - Matjaž Kmecl iz Ljubljane je v zvezi s "čakanjem" na vstop med člane SAZU dejal: "Sam sebi se zdim nekoliko prestar za obrede okrog takšne ali drugačne kolektivne pomembnosti. Povrh sem po rojstvu /Dobovec pod Kumom nad Trbovljami/ in malo tudi po življenjskih pogledih hribovec: ondo se vidijo stvari v dolini bolj ali manj majčkane!"

Ljubljana, 1. julija, Delo - Inženirja montanistike Petra Podkrajška poznamo tudi Velenjčani; okoli leta 1975 je služboval tu. Za Delo je dejal, da se je v rudnikih Senovo, Kanižarica in Zagorje zaradi zapiranja sprostilo okoli 300 rudarjev, nekatere je Rudis poslal v Nemčijo, nekateri so še doma. Množica podzemnih delavcev s podizvajalci in izvajalci specialnih del šteje približno 400 zdravih, mladih, sposobnih in izšolanih ljudi. Ti bi lahko uspešno sode-

NOVICE

PREBRALI SMO ZA VAS

lovali pri gradnji okoli 20 km cestnih predorov v naslednjih petih letih. Pri tem projektu bi lahko sodelovala ministrstva, ki jih vodijo Klinarjeva, Tajnikar, Gantar in Umek. Delavci, ki so še do včeraj delali v jami, bi sedaj delali v predorih, saj jih drugega nismo naučili. "Ali je treba, da nas pride učiti neka tuja firma, takšna, ki smo jo pred leti mi učili v inozemstvu?"

Ljubljana, 31. julija, Delo - Proizvodnja premoga naj bi se po predvidevanjih zmanjšala za 12%. To je posledica upadanja povpraševanja po njem, zaradi česar se proizvodnja znižuje v vseh zasavskih premogovnikih. Strategija učinkovite rabe in oskrbe Slovenije z energijo predvideva, da se proizvodnja domačega premoga v naslednjih letih ne bi bistveno spreminjala. Letna količina odkopanega rjavega premoga se bo po zaprtju treh premogovnikov - do leta 2000 - ustalila na nižji ravni, kot je predvidevala energetska strategija. Proizvodnja lignita naj bi po lanskem padcu znova narasla na 3,9 milijona ton. Domača proizvodnja lignita je v nasprotju s proizvodnjo rjavega premoga mednarodno konkurenčna, cenovno in po produktivnosti.

Velenje, 1966, knjižica SREČNO - Kaj lahko storiš za varnost pri delu? Zelo veliko. Kar poglej:

- Če boš prihajal pravočasno in če ne boš od dela izostajal, se bo delo nemoteno odvijalo. Nevarnost nezgod bo manjša, ker bo delo potekalo normalno.

- Če boš prihajal na delo spočit, bo tudi manj nevarnosti. Utrujenost poveča nevarnost nezgod.

- Če prideš na delo trezen, boš bolj varno delal in ne bo nevarnosti. Trezen človek je veliko bolj priseben in hiter. Zato na delo ne nosimo alkoholnih pijač. Če je kdo vinjen, ne sme na delo v jamo.

- Če ne boš nesel v jamo vžigalic in cigaret, bo nevarnost eksplozije manjša.

- Pri delu moraš vedno gledati v tisto smer, od koder pričakuješ nevarnost!

- Vedno moraš skrbeti za prostor, kamor bi se umaknil.

- Poti umika imej vedno čiste.

To so bolj splošna navodila za varno delo. Dosledno se ravnaj po njih, pa boš ostal zdrav!

PRVA SEZONA V NOVEM DOMU RUDARJEV

V našem počitniškem domu v Fiesi se je letos čas zelo hitro vrtel. 3. januarja so se začela obnovitvena dela, 15. junija je bilo slovesno odprtje prenovljenega doma, konec junija so na počitnice prišli prvi gostje. Še september in prva letovana sezona v obnovljenem domu bo sklenjena.

Po besedah Staneta Časa, ki je opravljal strojni nadzor, je bila odločitev za obnovo doma zelo pametna in tudi povsem upravičena. Dotrajanost stavbe in instalacij je bila takšna, da kaj drugega kot temeljita obnova ni prišla v poštev. V obnovo je bilo vložena veliko dela in denarja, saj so bili obnovljeni vsi vitalni deli doma in vpeljane mnoge izboljšave (klimatizirana

Edino, kar me je res motilo, je bilo "čudno" večerno poslovanje recepcije. Odprta je bila le do 20. ure, gostom pa je bilo priporočeno, da ključke od sob oddajamo v recepciji. Po 20. uri je receptorka ključke zložila kar na pult in so jih gostje sami jemali, kot so pač prihajali v dom. V istem hodniku strežejo pri šanku, ljudje s terase hodijo na stranišče in mislim, da to ni

jedilnica, moderna kuhinja, nova recepcija, obnova instalacij...) Po prvi letovalni sezoni kaže, da so bila vsa dela kvalitetno opravljena. Dosedaj ni bilo nobene večje okvare ali napake, gostje se niso pritoževali nad nobeno vitalno napako v sobah ali drugih prostorih. Za vse to velja pohvala izvajalcem del in seveda tudi investitorju, velenjskemu premogovniku. Tako Stane Čas, kako pa so bili z letovanjem zadovoljni gostje?

Marjetka Mastnak, Skupne službe:

"V Fiesi smo preživeli lep dopust, imeli smo lepo vreme in čisto morje. Dom mi je bil zelo všeč, sobe so lepe, zdi pa se mi, da je premalo čistilk, da bi lahko hitreje pripravljale sobe za novo izmeno gostov.

S hrano smo bili zadovoljni, vedno smo bili hitro in prijazno postreženi, všeč sta nam bila tudi samopostrežni zajtrk in solatni bife.

Cena polnega penziona je bila zame malo velika, morda pa bi kazalo ponuditi tudi polpenziona: drugod je tega kar veliko.

primerno varovanje imetja gostov in doma." **Ivan Horvat, strojni remont, Jamska mehanizacija:**

"V Fiesi smo preživljali dopust od 20. do 30. julija. Imeli smo čudovito vreme, zato smo res uživali. Če bi bil dostop v morje prijetnejši - že pri dan smo se vsi porezali na skalah -, in če bi bilo vsaj nekaj igral za otroke, bi skorajda ne imeli pripomb.

Navdušeni pa smo bili nad obnovljenim domom, všeč nam je bila oprema sob. Zame, ki sem bolj velik, so bile le postelje prekratke! Otroka pa sta uživala v nadstropnih posteljah. Morda ne bi bilo slabo, če bi bili v sobah mini hladilniki, posebej zato, ker bife pri recepciji zaprejo ob 22. uri in potem ni mogoče ničesar več popiti. Deseta ura pa je na dopustu še kar zgodnja!

Z gostinskimi delom smo bili v glavnem zadovoljni, le hrane je bilo premalo. Nekajkrat smo dobili še eno porcijo, vedno pa ne. Zelo pa sta nam bila všeč samopostrežni zajtrk in solatni bife."

NOVICE

AKTIVNI ODDIH ZA REŠEVALCE

Od 19. do 29. avgusta so bili v Fiesi v programu medicinskega programiranega aktivnega oddiha jamski reševalci. Skupaj s spremljevalci, večinoma njihovimi družinskimi člani, in dvema rekreatorjema jih je bilo 58. Vodja programa je bil Evgen Roškar, pomagal pa mu je Janko Špindler.

Udeleženci programa so imeli dneve zapolnjene s športnimi aktivnostmi, terapevtskimi storitvami, sprostitvenimi vajami, zabavo in družabnimi igrami. Namen programa je povečati fizično pripravljenost jamskih reševalcev, ob tem pa jih naučiti tudi sprostitvenih vaj. Njihov dan se je začel ob pol sedmi uri zjutraj, ko so se podali na tek v bližnjo okolico

udeležencev v A in B programu preventivnega oddiha; skupaj jih bo okoli 80."

Marjan Hudej: "V prijetnem ozračju Fiese se pripravljamo ne samo, da bi bili bolj sposobni reševalci, ampak da bi tudi sicer lažje opravljali zahtevno delo v podjetju. Navajamo se na zgodnejše vstajanje, redno vadbo, telesno aktivnost prek celega dneva, vmes pa organizirano

Čas je bil tudi za partijo taroka.

Fiese, pred zajtrkom pa so jih čakale še gimnastične vaje. Dopoldne so imeli nato na programu športne aktivnosti - odbojka na mivki, mali nogomet, košarka, tenis - ter medicinski del programa - masaže, kontrola krvnega pritiska, pljučne kapacitete... Po kosilu so nadaljevali z rekreacijo, se kopali ali pa odšli na kakšen izlet.

Ker v Fiesi ni športnih objektov, so koristili storitve Term Strunjan, ponudbo Portoroža in Pirana. Z vsem so bili zadovoljni, prav tako z bivanjem in ponudbo obnovljenega Doma rudarjev.

Evgen Roškar: "V Fiesi se letos še posebej dobro počutimo; vreme je lepo, morje toplo, še posebej pa nam je všeč obnovljen dom. Sprememba je očitna in dobrodošla.

Povem naj še, da se z odhodom jamskih reševalcev v domu ne bo sklenila letošnja sezona. Sledile bodo še tri desetdnevne izmene

poskrbimo za sprostitev, zabavo. Tako plavamo, se sončimo, igramo karte, odbojko na plaži, namizni tenis, mečemo pikado, z barko smo se popeljali ob slovenski obali... Bivanje v domu je prijetno, zadovoljni smo s hrano, postrežbo, skratka z vsem. Jaz sem sicer v domu prvič in težko primerjam prejšnje in sedanje stanje, a glede na pripovedovanje drugih je to zdaj dom na pravem nivoju."

Rajko Pirnat: "V Fiesi sem skupaj s svojo družino. Udeležba v programu aktivnega oddiha je pestra in razporejena čez cel dan, vendar je najdem nekaj časa, da ga preživim z družino. Nameščeni smo dobro, s hrano smo zadovoljni, dom je lepo urejen, čist in lahko le rečem, da mi je všeč. Teh deset dni bomo preživeli zelo aktivno, saj se okoli 6 ur na dan rekreiramo. Ta program je dobra oblika nabiranja fizične moči in sprostitve, ker te prisili v gibanje; doma sicer ne vadim tako redno."

Diana Janežič

RAZISKOVALNI TABOR BELE VODE '95

Od 21. do 28. avgusta je letos že sedmo leto zapored v Šaleški dolini potekal raziskovalni tabor mladih. Letošnji tabor je bil organiziran v Belih vodah in prvič ga je organiziral Inštitut za ekološke raziskave ERICO Velenje.

Tabora se je udeležilo prek 70 raziskovalcev - študentov in dijakov - ter mentorjev iz cele Slovenije. Cel teden so raziskovali številne znamenitosti Belih vod in bližnje okolice. Razdeljeni so bili v 14 skupin, ki so zajemale tako družboslovne kot naravoslovne vede. Vsebina celotnega dela tabora je bila letos, v evropskem letu narave, ekološko obarvana.

Prvič sta v taboru delovali gozdarska skupina in skupina za naravne spomenike, že uveljavljeno v tem taboru pa je ukvarjanje mladih raziskovalcev s premogom in premogovništvom. Pri tem so mladim raziskovalcem pomagali in svetovali tudi strokovnjaki iz našega premogovnika. Tako je skupino za geotermalno energijo vodil dipl. inženir geologije Igor Veber, skupino za rudarstvo in okolje pa dipl. inženir rudarstva Vlado Malenkovič.

V skupini za rudarstvo in okolje so sodelovali trije mladi raziskovalci. V skladu z usmeritvijo tabora o zaščiti kulturne in naravne dediščine so si za cilj dela zastavili seznanitev s koristno uporabo odpadnih produktov, ki nastajajo v šoštanjski termoelektrarni, v teholoških postopkih v jamah našega premogovnika. Kot je dejal vodja skupine Vlado Malenkovič, so dali prednost aktivnostim v premogovniku, ogledali pa so si tudi dejavnosti v TE Šoštanj, predvsem čistilno napravo na bloku 4 in sklenjeni krogotok odpadne vode.

V jami Škale so si ogledali aktivnosti tako pri odkopu premoga kot na pripravskih deloviščih, nadalje pripravo malt na osnovi elektrofiltrskega pepela in uporabo emulgata. Seznanili so se s tehnološkim procesom v obratu predelave pepela, si ogledali njegovo povezavo s TE Šoštanj, proizvodnjo malt in emulgata, raziskave v laboratoriju.

Posebno zanimanje v vzbudila računalniško vodena mešalnica pri jašku Škale, kjer so se mladi raziskovalci podrobneje seznanili tudi z razvojnim projektom zapolnjevanja in utrjevanja za odkopom.

Vse delo z mladimi raziskovalci je bilo usmerjeno k temu, da spoznajo velenjski premogovnik in tudi šoštanjsko termoelektrarno kot podjetji, ki si prizadevata za ekološko razbremenitev Šaleške doline in sta pri tem uspešni.

Dragica Marinšek

NOVICE

SREČANJE BELIH IN ČRNIH RUDARJEV

26. avgusta je bilo v madžarski Nagykanizsi 3. srečanje belih in črnih rudarjev iz Slovenije in Madžarske, ki je bilo v prvi vrsti namenjeno merjenju moči na športnih terenih, a tudi stikom med predstavniki slovenskih in madžarskih sindikatov.

Športniki iz Rudnikov rjavega premoga Slovenije Trbovlje, Nafta Lendave, Premogovnika Velenje, rudnika rjavega premoga Ma-traalja, rudnika lignita Veszprem in naftnega rudarstva MOL Nagykanizsa so se pomerili v šahu, malem nogometu, ribolovu, streljanju z malokalibrskim orožjem, kegljanju in metanju pikada. V tem delu so ob koncu zbrali največ

narodnem združenju rudarjev, sicer že star znanec naših sindikalnih delavcev. Z njim se je pogovarjal tudi predsednik SPSSA Franc Druks in pogovore z njim in srečanje v celoti takole ocenil:

"Srečanje je lepo uspelo, čeprav je bilo nekaj organizacijskih težav, predvsem s prevajanjem. Bilo je priložnost za navezavo prvih stikov za

Predstavitve ekip pred začetkom tekmovanj.

točk gostitelji iz Mola, sledili pa so jim Trboveljčani, Lendavčani, Velenjčani ter preostali dve madžarski moštvi. Velenjčani smo se najbolje odrezali v metanju pikada in ribolovu, kjer smo zasedli drugo mesto, četrta smo bili v malem nogometu in streljanju, peti pa v kegljanju in šahu.

Športno srečanje je bilo namenjeno tudi druženju med predstavniki vseh šestih podjetij, vendar ni nepomembno dodati, da smo zaradi jezikovne pregrade lahko komunicirali le med istogovorečimi udeleženci. Sploh je bil jezik precejšnja ovira tudi v uradnem delu srečanja, saj Slovenci nekajkrat nismo prav vedeli za kaj gre.

Predstavniki sindikatov so športno srečanje izrabili za ohranjanje ali navezovanje stikov. Srečanja se je kot slavnostni gost udeležil tudi Antal Schalkhammer, predsednik Sindikata rudarstva, poslanec v madžarskem parlamentu in eden izmed štirih podpredsednikov v med-

sodelovanje med sindikati rudarstva in proizvodnje nafte v Sloveniji in na Madžarskem. Gostitelji so srečanju dali posebno težo, saj so nanj povabili pomembne sindikalne predstavnike iz podjetij in državnega vodstva.

V pogovoru z Antalom Schalkhammerjem smo ugotovili, da so se v obeh državah zgodile velike strukturne spremembe v energetiki, ki močno vplivajo na socialni položaj delavcev. Zato smo govorili o nujnosti izmenjave pomembnih informacij za razvoj energetike v Srednji in Zahodni Evropi, o izmenjavi strokovnih izkušenj in nasploh strokovnega sodelovanja. Antala Schalkhammerja smo povabili v Velenje, kar je tudi sprejel."

Srečanje belih in črnih rudarjev postaja tradicionalno. Prihodnje leto se bomo srečali v Velenju, ko bo gostitelj četrtega srečanja sindikat velenjskega premogovnika.

RUDARJU ALI PREMOGARJU OB ROB

Veliko je že bilo napisanega ali smo delavci pri pridobivanju premoga rudarji ali premogarji, izvajanja so bila strokovno poglobljena in podkrepjena z najrazličnejšimi interpretacijami, kako o tem mi in kako drugi. Ali je prav, da se velenjski obrat imenuje Rudnik lignita ali Premogovnik itd.; ob stanovskem prazniku smo se, kakorkoli že, preimenovali v Premogovnik Velenje.

Se bo ime prijelo ali ne, pustimo času, ob teh dveh besedah, ki dejansko označujeta naš poklic, pa se lahko pošteno zamislimo.

Je delo pri izdelovanju jamskih prog premogarsko ali rudarsko, so črpališča, vodnjaki, izvazalni stroj, oprema v jami premogarski ali rudarski? Je odpiranje hribine premogarstvo ali rudarstvo? Smo konec koncev premogarski ali rudarski strokovnjaki? Dlakočepjenje lahko gre še naprej. Hitro se lahko preimenujemo v premogarske tehnike in premogarske inženirje, čeprav vemo, da z našimi poklici lahko pridobivamo dobrine zemlje tako v premogovnikih kot rudnikih živega srebra, svinca, cinka, boksita, železa, pridobivamo kamen, pesek, glino in druge rudnine in povsod smo rudarji, le Velenjčani smo premogarji. Tudi Rudarski oktet že dobiva novo ime - "Premogarski oktet".

Slovar slovenskega knjižnega jezika na primer v primeru prodaja in gramozu jasno podaja, da je prod rudnina v ležišču, gramoz pa ista rudnina pridobljena iz ležišča in namenjena nadaljnji uporabi. Pa se vsi taki obrati imenujejo gramoznice in ne "prodnice". Na njih pa delajo rudarji in ne gramozničarji ali mogoče "prodničarji".

V bližnji okolici imamo več kamnolomov in peskokopov. Če se nekoliko poigramo z besedami, je lahko peskokop brez dlake na jeziku "peskovnik", ravno tako kot je rudnik premoga - premogovnik.

Prešeren je zapisal že pred stopetdesetimi leti pesem o kaši. Če bo kaša kaj boljša, ko se bo pisala "kasha" ali "kaša", pa ni bil ravno prepričan.

Imena, kot so premogar, kamnar, glinar, itd., so v povezavi z imenom "dninar", to pa pomeni najetega delavca brez ustrezne izobrazbe za enostavna dela in označuje njegov šibek socialni položaj. Ta se ukvarja samo s takim, manjvrednim delom in česa drugega ni sposoben; tako smo v preteklosti imeli res premogarje, ali ti so le nakladali premog in ga kvečjemu še prebiral, kopali pa nikoli. Bile so delavke - premogarice in tudi ladje premogarice z jasnim ozadjem, da za kaj drugega niso uporabne. Če grem v izvajanju še malo dlje, pridem do zaključka, da je ime premogar, kamnar itd. celo svojevrstna žaljivka za tistega, ki tako delo opravlja - mogoče za primerjavo navedem nam dobro znane "tepiharje". Pa naj mi kdo ne zameri!

Bomo res velenjski rudarji, ki smo znani po tradiciji in predvsem po ponosu ter znanju, pristali na tako, zelo milo rečeno - omalovaževalno ime - PREMOGARJI! Morda pa bomo ob vstopu v Evropo res samo - premogarji!?

Diana Janežič

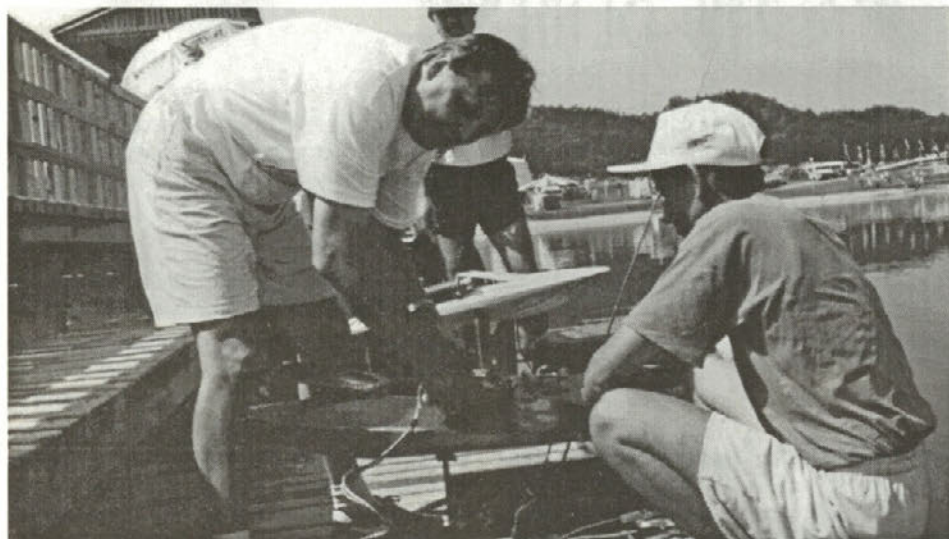
SREČNO - RUDARJI!

B.S.

REPORTAŽE

NAVIGA '95

Prezidij svetovne organizacije NAVIGA (združenje nacionalnih organizacij in združenj za izdelovanje modelov in organizacijo športnih tekmovanj) je decembra lani med tremi kandidati - Švedsko, Japonsko in Slovenijo - izbral slednjo za prirediteljico 2. evropskega prvenstva radijsko vodenih modelov čolnov za leto 1995 in svetovnega prvenstva za leto 1996. Organizacijo so v okviru Zveze organizacij za tehnično kulturo Slovenije prevzeli Društvo modelar Velenje, Klub vodnih športov Velenje in Turistično rekreacijski center Jezero Velenje. Pokroviteljstvo nad evropskim prvenstvom je prevzelo Ministrstvo za šolstvo in šport Republike Slovenije, funkcijo predsednika častnega odbora pa minister dr. Slavko Gaber.

Janez Vodovčnik s sinom

Prvenstvo je potekalo od 1. do 8. avgusta na Turističnem jezeru, nastopilo je 243 tekmovalcev iz 19. držav, vseh udeležencev pa je bilo skupaj s spremljevalci, delegati NAVIGE in sodniki okoli 500. Velik organizacijski stroj, ki je med drugim zagotovil tekmovalne pogoje, pripravil tekmovališče, poskrbel za bivanje in spremljevalne dejavnosti, je vodil predsednik organizacijskega odbora dr. Milan Medved.

"Organizatorji smo zadovoljni s celotnim potekom tekmovanj in ocenjujemo, da je prvenstvo povsem uspelo, še posebej pa nas veseli, da so tudi predstavniki NAVIGE organizacijo tekmovanja odlično ocenili.

Pri celotni pripravi prvenstva je sodelovalo okoli 80 ljudi, ki so vsi svoje delo zelo korektno opravili. Izkušnje s te organizacije pa bomo že kmalu analizirali in uporabili pri pripravah na svetovno prvenstvo NAVIGA 96. Pravzaprav so se te že začele: določili smo datum prvenstva - to je od 2. do 11. avgusta 1996 na Turističnem jezeru v Velenju in ga uradno potrdili.

Po izjavah udeležencev evropskega prvenstva lahko prihodnje leto pričakujemo precej večjo udeležbo od letošnje, ki je nas prijetno presenetila. Svetovnega prvenstva naj bi se udeležilo okoli 300 tekmovalcev in spremljevalcev več kot letos in to bo za nas resnično velik mednarodni projekt."

Tako velike mednarodne prireditve lahko seveda organizator vedno izkoristi za promocijo kraja in države. Organizatorji Navige 95 so to priložnost izkoristili in uspela je celo bolj, ko so pričakovali. Martin Steiner, vodja TRC Jezero, je povedal:

"Za predstavitev celotne ponudbe TRC Jezero je bila Naviga 95 odlična priložnost in hkrati generalka za svetovno prvenstvo, ko bo k nam prišlo še več udeležencev in z vsega sveta. Letošnja Naviga je najprej dala zagon novemu avtokampu, ki je bil sicer načrtovan, a je bil do zadovoljive mere urejen prav do tega prvenstva. Vsi udeleženci so bili zelo zadovoljni z bivanjem, tekmovalnimi pogoji in s preostalo ponudbo centra: obilico možnosti za rekreacijo, sprehode, zabavo, in to vse na enem mestu. Vso ponudbo centra so tudi v polni meri izkoristili. Poleg tega smo jim med njihovim desetdnevnim bivanjem pokazali tudi Velenje in organizirali nekaj izletov po Sloveniji. Mnogi med njimi so se zato odločili preživeti dopust v Velenju ali drugod v Sloveniji.

Avtokamp smo sedaj zaprli in ga bomo do konca uredili, prihodnje leto pa nameravamo tudi več narediti za njegovo predstavitev in mu s primernimi prireditvami dati vsebino."

Med tekmovalci je bilo tudi nekaj Slovencev in Velenjčanov. Eden med njimi je bil Janez Vodovčnik, zaposlen v obratu HTZ. Z modelarstvom se ukvarja že 28 let.

"Modelarstvo je šport, ki zahteva resno delo, človeka zaposli tudi miselno, ga tehnično izobražuje in mislim, da sem se mu zapisal za vedno. Že dolgo tudi tekmujem in sem večkratni državni prvak v kategoriji FSR in član slovenske reprezentance, na mednarodnih tekmovanjih pa sem bil najboljši 2. na tekmovanju na Madžarskem. Na letošnjem evropskem prvenstvu pa sem bil v zelo močni konkurenci v skupni razvrstitvi 39. med 243. tekmovalci. V več kategorijah, z boljšim motorjem in boljšo tehniko se nameravam udeležiti tudi svetovnega prvenstva drugo leto na domačem terenu.

Poleg tekmovanja sem v organizacijskem odboru letošnjega prvenstva pripravljaval modele, bil glavni projektant tekmovalnega poligona, kar je zahtevalo veliko časa in dela. Pri vsem mi veliko pomaga tudi sin, ki je dober mehanik." Sklenimo Navigo '95 tako, kot so jo na sklepni slovesnosti s podelitvijo medalj v Beli dvorani tudi organizatorji: Na svidenje prihodnje leto na Navigi '96!

Diana Janežič

REPORTAŽE

NA VRHU EVROPE

 MONT BLANC 1995 120 let

V začetku letošnjega leta je med ljubitelji gora v našem podjetju vzniknila ideja, da bi med dogodke, ki bodo obeležili letošnjo 120. obletnico premogovništva v Šaleški dolini, uvrstili tudi vzpon na najvišji vrh Evrope - 4807 metrov visoki Mont Blanc. Saj se vendarle radi (in to upravičeno) pohvalimo, da velenjski premogovnik po produktivnosti in konkurenčnosti spada med najboljša tovrstna evropska podjetja. Ideja je zorela in se med 10. in 14. avgustom uresničila.

Pogled iz doline na vedno zasneženi 4807 m visok vrh Mont Blanca.

Nasmejanih obrazov na vrhu!

Počasi se je oblikovala skupina ljudi, ki naj bi se povzpela na vrh; to so bili *Marjan Hudej, Marjan Lampret, Marjan Kolenc, Evgen Dervarič, Franc Cevzar, Matjaž Klemenčič, Franc Urbanc, Drago Šegovc, Hans Avberšek in Boris Kukovič*. Določen pa je bil tudi vodja, izkušen alpinist **Ivč Kotnik**. "Zadolžen sem bil za izvedbo vzpona in za to, da - če se le da - vsi člani odprave pridejo na vrh. To je bilo glede na razlike v izkušenosti članov odprave kar težko zagotoviti. Zato smo že kmalu začeli s pripravami na vzpon. Odšli smo na Smrekovec, kolesarili, se povzpeli na Strelavec in Ojstrico v Kamniških Alpah, osvojili Triglav in nazadnje 3798 metrov visoki Grossglockner, kjer smo se že seznanili s plezanjem in hojo po snegu in ledu.

Vrhunec je bil vzpon na Mont Blanc. Načrtovali smo dostop po najbolj normalni poti, prečenje in sestop po drugi poti. Vreme nam je omogočilo le prvo, saj smo se povzeli med sneženjem in dežjem. Vrh smo dosegli 12. avgusta zjutraj, po petih urah naporene hoje, osvojili pa smo ga razen enega vsi člani. Eden se je med potjo iz objektivnih razlogov - na nekem izpostavljenem mestu smo videli hudo nesrečo - odločil, da se vrne. To njegovo odločitev spoštujem, saj je včasih za takšno odločitev potrebnega več poguma, kot za vztrajanje na poti.

Vsi člani odprave smo bili dobro opremljeni in pripravljani ter smo vrh osvojili in se vrnili v dolino brez težav, poškodb, skratka zadovoljni."

Franc Cevzar je bil najstarejši član odprave, sicer pa star planinski maček. S hribi se je prvič srečal leta 1957 in pohodništvo ga je navdušilo, da ga bolj ali manj intenzivno goji vse do danes. Prelezel je vse pomembnejše slovenske hribe in gore, že dolgo pa si je želel osvojiti Grossglockner. No, tega je letos mimogrede, ko se je pripravljaj na vzpon na Mont Blanc.

"Ideja za vzpon na najvišji vrh Evrope mi je bila takoj všeč. Skupaj smo pripravili podroben načrt priprav in vzpona in začeli s pripravami. Teh sem se lotil tudi sam, saj sem se zavedal,

REPORTAŽE

Hans Avberšek, Franc Cevzar in Ivč Kotnik (z leve proti desni) na vrhu Mont Blanca.

da nimam izkušenj s tako visokimi gorami, niti s snegom in ledom. Zavedal sem se, da bom le telesno dobro pripravljen lahko uspel, poleg tega pa mi dobra kondicija daje tudi psihično moč.

Na poti nisem imel nobenih težav. Stoodstotno sem zaupal vodnikoma, Ivču in Hansu, in mislim, da tudi drugi v skupini. To je zelo pomembno. Zato prinašam z gore le zelo prijetne občutke in spomine. Doživetje je bila že vožnja z gondolo in nato z zobato železnico, pa pot do najvišje ležeče kočice na 3800 metrih. Hoja po snegu in ledu ter redek zrak okoli 4000 metrov visoko so bili sicer težavni, a vse smo uspešno premagali. Zato je bilo veselje na vrhu veliko. Zaplapolala je slovenska zastava, prvič tudi našega podjetja in mestne občine Velenje. Zame je bil to velik dogodek in vedno se ga bom rad spominjal."

Marjan Kolenc ne hodi v hribe in tudi vzpona na Mont Blanc ni vzel kot planinski ali alpinistični podvig. Ko je padla ideja za ta pohod, jo je sprejel kot nalogo, ki si jo je skupina zadala v počastitev 120 obletnice premogovništva. Vendar se ji je povsem pridružil šele tik preden je bilo treba na pot. "Sodeloval sem v pripravah na pohod, a še ob vzponu na Grossglockner nisem bil povsem prepričan, ali bom med člani odprave. Potem pa sem na tej poti spoznal, da sem fizično dovolj močan. Ta vzpon je bil zame psihofizična preizkušnja; takšna pot je namreč odvisna od pripravljenosti posameznika, a tudi od dejavnikov, na katere nima vpliva: vremenski pogoji, pot, dogodki na poti. Med našo potjo smo, na primer, videli nesrečo planinca s smrtnim izidom. Takšen dogodek lahko zelo slabo vpliva na človeka. Zase lahko rečem, da sem bil dobro pripravljen in nisem imel nobenih težav. Po vsem, kar sem povedal, pa naj le dodam, da sem tudi sam bil vesel, ko smo prišli

na vrh in zapičili v sneg naše zastave ter s tem dosegli zastavljen cilj!"

Hans Avberšek je izkušen alpinist in gorski reševalec ter dolgoletni splezalec Ivča Kotnika. Zato je bil v odpravi na Mont Blanc prav tako vodnik, poleg tega pa je skrbel še za zapis celotne poti na filmski trak. "Moram reči, da sem bil izredno presenečen nad ekipo, in to pozitivno. Vsi so se izredno zavzeto pripravljali na vzpon, zato mi je bilo vodenje take ekipe v veliko veselje. Sam sem bil na Mont Blancu že kar nekajkrat, vendar vsak vzpon jemljem zelo resno, pa čeprav ne gre za alpinistični podvig. Največje veselje pa mi je predstavljalo veselje skupine, ko so osvojili vrh."

Diana Janežič

ČLANI ODPRAVE SE ZAHVALJUJEJO VSEM SPONZORJEM, KI SO JIM POMAGALI PRI ORGANIZACIJI IN IZVEDBI VZPONA.

Glasilo Rudar izdaja Rudnik lignita Velenje - Ureja redakcijski odbor - Diana Janežič (odgovorna urednica), Ivo Avberšek-Hans (tehnično urejanje), Božena Steiner, Aca Poles, mag. Boris Salobir, Peter Pušnik - Naslov uredništva RLV, Partizanska 78, 63320 Velenje, telefon 853-312, interno 18-15, fax: 854-986 - Naklada 4000 izvodov - Tiska Tiskarna Bizjak Velenje.

Po mnenju Ministrstva za informiranje z dne 14. 2. 1992, št. 23/67-92, se glasilo Rudar šteje za izdelek iz tar. št. 3, tč. 13 Tarife prometnega davka.

"KOLIKO SLOVENCEV VE,

da imamo od lani v Sloveniji štiri brezna globlja od tisoč metrov, da smo jamarji v najelitnejšem svetovnem klubu dežel, ki nimajo samo enega ali dveh tisočmetrskih brezov, in da so pod Kaninom slovenski jamarji premagali doslej največjo jamsko vertikalo na svetu in prekoračili magično mejo 500 metrov ter s tem postavili svetovni jamarski rekord?"

Tako se sprašuje v članku, objavljenem v Planinskem vestniku jamar France Šušteršič in se hkrati pritožuje, ker temu pomembnemu dogodku v medijih ni bilo posvečene dovolj (ali sploh skoraj nobene) pozornosti.

V izjemno težavnih pogojih so trije jamarji Društva za raziskovanje jam Ljubljana v jaški Brezno pod velbom pod Laško Planjo v Kaninskem pogorju premagali 501 meter navpičnice, večinoma v ledu, brez polic in stojišč. Če bo tudi še kdaj, in gotovo bo, kje odkrita in premagana takšna navpičnica, bosta odločilni korak in magična meja za vedno ostala slovenska. Približni vzporednici v bolj znanih športih s tem rekordom sta edino Česnov podvig na Lotseju ali preskok 200 metrov v Planici. Petindevetdeset odstotkov tega, kar polni športne strani naših časnikov, je po svetovni teži v primerjavi z rekordom na Kaninu popolnoma nepomembnih.

V Italiji ali Franciji bi vsaj nekaj časopisov dosežku posvetilo posebne izdaje, vrstili bi se televizijski intervjuji, člani ekipe pa bi sprejel predsednik države. Sporočilca o rekordu, ki ga je preneslo Delo v Jamskih novicah, ni dojel in raznesel noben novinar in pravzaprav smo o našem rekordu zvedeli iz tujine. S čestitkami so pohiteli jamarji iz tujine, s pošto so prišli izrezki iz tujega časopisa...

Slovenci pa očitno ne vemo (več), da smo "rodili" dva športa: smučanje in jamarstvo. Prvo je zaspalo in smo ga po dolgih letih spet uvozili, jamarstvo pa ni nikoli zaspalo. Zakaj moramo odpreti strani angleškega časopisa, da bi zvedeli tisto, o čemer bi nas morali zasipati domači mediji? Mnogo je vrhunskih športnih dosežkov po svetu in o njih izvemo.

A zakaj pri TV dnevniku ne moremo videti domačih športnikov, ki svetovne rekorde dosegaajo kar doma?

pripravil Slavko Hostnik

IZ TUJINE

STROKOVNO POSVETOVANJE V AVSTRALIJI

Marca letos je v Wollongongu v Avstraliji potekalo mednarodno posvetovanje z naslovom "Ravnanje in obvladovanje nenadnih izbruhov premoga in plina v premogovnikih s podzemnim pridobivanjem premoga". Tega posvetovanja sta se udeležila mag. Simon Zavšek iz našega podjetja in dr. Likar z Inštituta za rudarstvo, geotehnologijo in okolje kot člana delovne skupine, ki se v Sloveniji ukvarja s to problematiko. Mag. Zavšek je o tem pripravil kratek zapis!

Odločitev za udeležbo na posvetovanju smo v podjetju sprejeli po obisku vodstva našega premogovnika v avstralskem premogovniku Baal Bone v juniju 1994 in po osebnem povabilu organizatorjev posvetovanja. Naredili smo program potovanja v Avstralijo in predvideli še ogled nekaterih rudnikov, firme Longwall, ki je naš poslovni partner, inštituta ACIRL ter Sydneya.

Mednarodno posvetovanje je organiziralo avstralsko združenje za premog, trajalo je pet dni in je bilo po programu razdeljeno na sim-

Cilj celotnega posvetovanja je bil predstaviti teoretične in praktične dosežke pri ravnanju in obvladovanju nenadnih izbruhov premoga in plina v premogovnikih in ta cilj so organizatorji dosegli. Ob tem je bilo tudi dovolj priložnosti za izmenjavo mnenj in izkušenj med udeleženci, najine glavne ugotovitve s posvetovanja pa so te:

- vsi nenadni izbruhi premoga in plina so povezani z napredovanjem pripravskih prog, torej v neznano in zaradi odkopavanja pod neporušeno krovino;

- kriteriji odkopavanja so pod avstralskimi pogoji enostavnejši (ni potrebno tako pogosto vzorčevanje) in so vezani na predhodno odplinjevanje. Z vrtnanjem odplinjevalnih vrtin ugotavljajo tudi strukturne spremembe v sloju in preverjajo vsebnost plina pred čelom priprav. Za različne mešanice plinov CH_4 in CO_2 imajo določene mejne vrednosti, pri katerih je še mogoče varno napredovati;

- opisani mehanizem nenadnih izbruhov premoga in plina je veljaven, saj plin ni iniciator izbruha. To lahko zaključimo na osnovi več dejstev, ki izhajajo iz izkušenj, in sicer: po letu 1978, ko v RLV ni bilo več pojavov nenadnih izbruhov premoga in plina, se vloga plina ni spremenila, spremenili pa smo tehnologijo napredovanja (hitrost, obliko profila, togost podgrajevanja) in s tem napekne razmere pred čelom proge. Vlogo plina, ki jo ima med procesom nenadnega izbruha, bomo še raziskali.

- vrtnanje horizontalnih vrtin po premoškem sloju je namenjeno ugotavljanju strukturnih sprememb, odplinjevanju sloja in preverjanju uspešnosti odplinjevanja;

- odplinjevanje poteka v pripravah za naslednji odkop že od polovice do enega leta prej. Uspešno je le v primeru, da prevladuje CH_4 . Če je več CO_2 , odplinjevanje praviloma ni uspešno, zato so prisiljeni odkope umikati takšnim področjem. To se ujema z razmerami v našem premogovniku, saj so že predhodne študije ugotovile, da je odplinjevanje, kjer je razmerje med CO_2 in CH_4 2:1, neuspešno.

- poleg odplinjevanja kot varnostna ukrepa preverjajo vsebnosti plina v vzorcih po principu desorbicije (uporabljajo avstralski standard, ki je povzet po priporočilih Ameriškega Inštituta za Rudarstvo) in

- opazujejo izhalacije plinov;

- skozi ugotovljeno nevarno cono napredujejo s posebnimi napredovalnimi stroji, pri čemer so rudarji zaščiteni, medtem ko pri nas uporabljamo razstreljevanje.

mag. Simon Zavšek

Simpozij je odprl predsednik organizacijskega odbora dr. R. Lama. (foto S. Zavšek)

pozij, delavnico in strokovni ogled enega izmed rudnikov. Udeležilo se ga je 240 strokovnjakov iz vsega sveta oz. z vseh petih kontinentov. Številčne so bile delegacije iz Rusije in Poljske, kjer je proizvodnja premoga zelo perspektivna, najštevilčnejša pa je bila, seveda, udeležba Avstralcev.

Posvetovanje se je začelo s slovesnim odprtjem, sicer pa je bilo vse dni zelo delovno in odlično organizirano.

Na njem sva udeleženca iz Slovenije predstavila rezultate raziskav, ki jih je naša delovna skupina izvajala pri napredovanju jamskih prog v neznano in pod neporušeno krovino, torej v potencialno nevarnih območjih v našem premogovniku. Predstavila sva članek "Napredovanje jamskih prog v področjih nenadnih izbruhov premoga in plinov".

- razmere postanejo zelo nevarne, ko se približajo strukturnim spremembam v premogu (prečkanje prelomov - pojavljajo se povečane koncentracije CH_4 - in doloritnih žil - pojavlja se CO_2 v večjih količinah);

- obstajajo razlike med velenjskim lignitom in črnimi premogi: črni premogi v navadni atmosferi niso nevarni (izjema je premogov prah) in se tudi v laboratoriju pri različnih napekne stanjih ne porušijo eksplozivno. V mešanici plinov, kjer je prisoten CO_2 , pa ta vrsta premogov postane pri določeni vsebnosti plinov eksplozivna;

- velenjski lignit se tudi v laboratoriju pri geomehanskih preiskavah hipno-eksplozijsko poruši brez prisotnosti mešanice plinov;

- v Avstraliji so horizontalne napekne 3-10 krat večje kot vertikalne;

IZ TUJINE

UPORABA "MODERNEGA" PREMOGA

Premog vsekakor ni novost na energetski sceni, mednarodna trgovina z izkopanimi trdimi gorivi obstaja že iz časov Rimskega imperija; premog je priskrbel energijo, ki je spodbudila industrijsko revolucijo 19. stoletja in prižgal luč v dobo elektrike 20. stoletja.

Danes večina ljudi ne vidi premoga, niti načinov njegove uporabe in transportiranja. Tako v medijih, v politični in vsakdanji javnosti živi prepričanje, trdno usidrano v nedavni preteklosti, da je premog gorivo prejšnjega stoletja, ki onesnažuje zrak, otežuje prometne sisteme, njegovo izkoriščanje pa le škodi videzu človekovega okolja.

Bolj ko se približuje "magično" leto 2000 pa je jasno, da je učinkovita in čista uporaba premoga eno izmed najvažnejših vprašanj obstoja človeštva. Kajti "moderni" premog je čist, učinkovit energent, stroškovno zanimiv, hvaličen in varen za prevoz, skladiščenje in uporabo, kar lahko oporekamo marsikateremu drugemu tudi alternativnemu viru energije.

Do leta 1960 je bil edinstven in najpomembnejši vir svetovne primarne energije. V poznih 60. ga je prehitela nafta s svojimi derivati. Toda na osnovi celovitih analiz (World Coal Institut, London) sklepajo, da bo svoje mesto samostojno najpomembnejšega goriva zopet prevzel po letu 2010, v dobi popolne dominacije elektrike v uporabi, prenosu in hranjenju.

VLOGA PREMOGA V ENERGIJI

Medtem ko naj bi nafte zmanjkalo v nadaljnjih 50. letih, naj bi ogromne svetovne zaloge premoga zadoščale še za najmanj 200 let, tudi če upoštevamo naraščajoč vpliv premoga in potrebe po njem. Leta 1992 je bilo 44% svetovne energije proizvedene iz premoga. Obstajajo pa velike razlike v uporabi energetskih virov v različnih državah - od 5% (Norveška, Švica) do 90% (Danska, Poljska). Za energetske potrebe (poleg proizvodnje električne energije je največji porabnik proizvodnja jekla) svet porabi 85% črnega premoga in skoraj ves rjavi premog.

V zadnjih desetih letih je delež uporabe premoga v proizvodnji električne energije

narasel v Severni Ameriki za 3,5%, v Evropi pa se je zmanjšal za 5%. V Rusiji premog obsega 20% primarne energetske uporabe in 30% za proizvodnjo elektrike; v ZDA 56% elektrike daje premog, v Nemčiji 58%, na Japonskem samo 10%. Premog sestavlja več kot 81% vseh znanih zalog virov fosilnih energentov. Trenutno se v svetu nakopuje 3,6 milijard ton premoga in več kot 3 milijarde teh ton v državah proizvajalkah tudi porabijo za proizvodnjo energije. V svetovni trgovini kroži na leto prek 370 milijonov ton premoga.

PROIZVODNJA PREMOGA

Leta 1993 je bilo v svetu odkopanih 4,4 milijarde ton premoga. Čeprav se premog v večjih količinah koplje v približno 40 državah, je večina proizvodnje pravzaprav v 23 državah. Šest vodilnih proizvajalk antracita (Kitajska, ZDA, Indija, Rusija, J. Afrika, Avstralija) pridobi 80% globalne proizvodnje.

PORABA PREMOGA

Poraba premoga je v svetu še vedno velika, a se je leta 1993 vendarle zmanjšala za okoli 8% v treh zaporednih letih. Vodeča svetovna porabnica je Kitajska s četrtino porabe. Članice ECE porabijo 55% premoga, od tega 15% Zahodna Evropa. Delež termoelektrom na premog še vedno raste, kar je rezultat povečanega povpraševanja po energiji v drugih sektorjih. Za ECE in za Evropo je nizka stopnja uporabe premogov samo prihodnost kratkega roka, če pa k temu prištejemo rahlo oživiljanje vhodno-evropskih gospodarstev, nadaljnje pospeševanje energetske porabe ter uvajanje modernejših, učinkovitejših tehnologij v proizvodnjo ter v uporabi potem je verjetno, da je obstoj premogovništva odvisen od sposobnosti prilagajanja premogovnikov in državnih scenarijev.

ENERGETSKA POLITIKA

Temeljne politične in ekonomske spremembe v Srednji in Vzhodni Evropi so vplivale tudi na nacionalne energetske politike, vse skupaj pa vodi v nestabilno politiko, kar velja tudi za energijo.

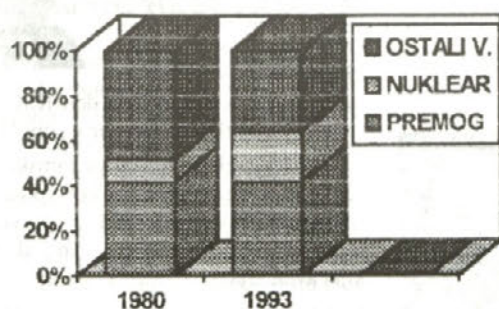
Večina držav v tranziciji ima dolgoročne energetske programe, kjer je vloga premoga v tesni povezanosti z energetske učinkovitostjo, z varstvom okolja in z zaščitnimi ukrepi. Če upoštevamo vso kopico težav, s katerimi se ubadajo te države v prehodu, pa je temeljna zahteva v državnih energetskih scenarijih zadovoljiva energetska oskrba in je izpolnjevanje standardov za varovanje okolja šele na drugem mestu.

V Zahodni Evropi postaja zaščita okolja in atmosfere integralni del, če ne že skoraj vodilni del, oblikovanja nacionalne strategije energetske oskrbe, vse pod pritiski javnega mnenja in v dosegljivosti finančnih mehanizmov. To vpliva na proizvodnjo in uporabo premoga ob izpopolnjevanju in uvajanju čistejših in učinkovitejših tehnologij.

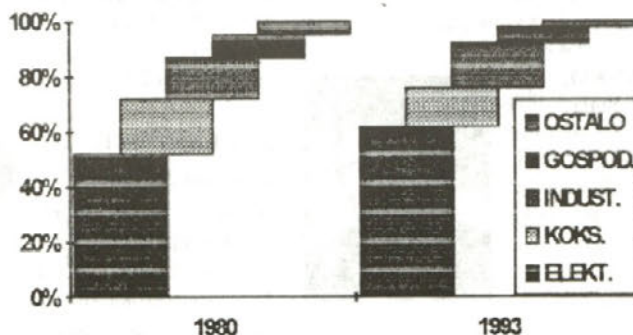
Energetsko okoljevarstvena zveza se oblikuje tudi na globalni svetovni ravni, kjer z mednarodnimi konferencami, sporazumi in konvencijami pritiskajo na nacionalne vlade za oblikovanje okolju prijaznih energetskih strategij in za mednarodno energetske korporacije. Vsakomur je jasno, da pri tem največ pridobijo razviti. Pri OZN obstaja komite za energijo, ki nadzira energetske politike držav članic in celo asistira pri uvajanju sprememb v Srednji in Vzhodni Evropi.

Marijan Lipičnik, po podatkih s svetovne konference o premogovništvu Ženeva, 1994

DELEŽ PREMOGA

UPORABA PREMOGA

ODŠLI SO V POKOJ

Jože PUSTINEK, upokojen 20. maja
Rodil se je 28. januarja 1945 v Silovi pri Velenju. Poročen z Olgo, rojeno Rebernik. Oče treh otrok: Mojce, Vesne in Zlatka. Od 27. marca 1974 je neprekinjeno delal v podjetju, prej pa že v letih 1964/65 in 1967/69. Zaposlil se je kot kvalificirani ključavničar v Klasirnici in delal kot rudarski vzdrževalec v njej do upokojitve.

Bil je dejaven pri sindikatu in v delavskem svetu. Sodeloval je v udarniških delovnih akcijah za izgradnjo Velenja. Nagrajen za 20 let dela v podjetju.

Ivan REDNAK, upokojen 27. maja
Rodil se je 10. junija 1951 na Paškem Kozjaku. Poročen z Mileno, rojeno Ramšak. Oče treh otrok: Karoline, Viktorije in Francija.

Od 13. marca 1974 je neprekinjeno delal v podjetju, s prekinitvijo zaradi služenja vojaščine pa že od leta 1969. Zaposlil se je kot nekvalificiran delavec v jami Vzhod. Bil je večkrat premeščen, nazadnje leta 1982 v Kopalnico, sedaj obrat HTZ, kjer je delal do upokojitve. Leta 1975 je opravil izpit za polkvalificiranega, leta 1979 pa za kvalificiranega lesnega delavca. Nagrajen za 20 let dela v podjetju.

Branko MUHIČ, upokojen 31. maja
Rodil se je 9. januarja 1948 v Planini pri Sevnici. Poročen z Nado, rojeno Ferenčak. Oče dveh otrok: Marka in Katje.

Od 11. februarja 1970 je neprekinjeno delal v podjetju. Zaposlil se je kot kvalificirani strojni ključavničar v jami Zahod in se upokojil kot dežurni vzdrževalec mehaniziranih odkopov v Jamski mehanizaciji. Leta 1981 je opravil izpit iz hidravlike.

Bil je dejaven pri sindikatu. Nagrajen za 20 let dela v podjetju.

Mihael PLANKO, upokojen 31. maja
Rodil se je 1. oktobra 1948 v Dobjem pri Planini. Poročen s Štefko, rojeno Kovačič. Oče enega otroka: Damjane.

Od 5. oktobra 1968 je neprekinjeno delal v podjetju, od leta 1966 pa v rudniškem delu RŠC.

Zaposlil se je kot kvalificirani kopač v jami Zahod. Bil je večkrat premeščen, nazadnje leta 1991 v jamo Pesje, kjer je delal do upokojitve. Opravil je tečaj za rudarskega inštruktorja. Bil je dejaven v delavskem svetu obrata in podjetja in njegovih komisijah ter pri sindikatu. Sodeloval je v udarniških delovnih akcijah za izgradnjo Velenja, ceste v Škale, Hrastovec in Šentilj. Nagrajen za 20 let dela v podjetju.

Ivan DVORJAK, upokojen 30. junija
Rodil se je 10. julija 1949 v Kozjaku pri Slovenj Gradcu. Poročen s Heleno, rojeno Založnik. Oče dveh otrok: Brigitte in Janeza.

Od 22. oktobra 1969 je neprekinjeno delal v podjetju, v letih 1966/67 pa v RŠC. Zaposlil se je kot nekvalificiran kopač v jami Vzhod. Bil je večkrat premeščen, nazadnje leta 1979 v jamo Pesje, kjer se je upokojil kot kombajnist na odkopu.

Leta 1971 je opravil izpit za polkvalificiranega in leta 1973 za kvalificiranega kopača, leta 1983 tečaj za usposabljanje novincev na odkopih, leta 1986 izpit za strelca v metanskih jamah in leta 1988 izpit za kombajnist na odkopih. Bil je član delavskega sveta obrata in sodeloval v udarniških akcijah v premogovniku. Nagrajen za 20 let dela v podjetju, dobitnik značk za sodelovanje na udarniških akcijah ter priznanj Rdečega križa za 25- in 50-krat darovano kri.

Branko JUGOVIČ, upokojen 30. junija
Rodil se je 8. marca 1945 v Tomašici pri Prijedoru, Bosna in Hercegovina. Poročen z Mileno, rojeno Daljevič. Oče dveh otrok: Gorana in Snežane.

Od 30. julija 1971 je neprekinjeno delal v podjetju. Zaposlil se je kot nekvalificiran delavec v Jamskih gradnjah. Bil je večkrat premeščen, nazadnje v Priprave, kjer je delal do upokojitve. Leta 1976 je opravil izpit za polkvalificiranega in leta 1979 za kvalificiranega kopača in kombajnist. Bil je član delavskega sveta podjetja in sodeloval pri udarniški izgradnji Velenja. Nagrajen za 20 let dela v podjetju.

Jože LAMPRET, upokojen 30. junija

Rodil se je 16. marca 1949 v Paki. Poročen z Marjeto, rojeno Horvat. Oče enega otroka: Borisa. Od 11. avgusta 1969 je neprekinjeno delal v pod-

jetju, s prekinitvijo zaradi služenja vojaščine pa že od leta 1967. Zaposlil se je kot kvalificirani rudar - strojnik v jami Zahod, upokojil pa se je kot vodja skupine vzdrževanja mehaniziranih odkopov v Jamski mehanizaciji. Leta 1981 je opravil izpit iz hidravlike. Nagrajen za 20 let dela v podjetju.

Mihael VOGA,

upokojen 30. junija
Rodil se je 22. maja 1946 v Hrastju pri Šentjurju pri Celju. Poročen z Matildo, rojeno Merzdovnik. Oče dveh otrok: Irene in Andreje. Od 28. septembra 1970 je neprekinjeno delal v podjetju, prej pa že v letih 1965/66 in 1968/70. Zaposlil se je kot kvalificirani kopač v ESO. Bil je večkrat premeščen, nazadnje leta 1980 v jamo Škale, kjer je delal do upokojitve. Bil je dejaven v sindikatu in v delavskem svetu ter sodeloval v udarniških delovnih akcijah. Nagrajen za 20 let dela v podjetju.

Kadri KASTRATI,

upokojen 7. julija
Rodil se je 20. februarja 1947 v Sopotnici, Kosovo. Poročen s Fehimo, rojeno Muljaki. Oče dveh otrok: Kimete in Burina. Od 23. marca 1974 je neprekinjeno delal v podjetju. Zaposlil se je kot nekvalificiran delavec v Pripravah, kjer je delal do upokojitve. Nagrajen za 20 let dela v podjetju.

Valter PLEŠNIK,

upokojen 31. julija
Rodil se je 15. novembra 1943 v Šoštanju. Poročen z Ido, rojeno Korošec. Oče dveh otrok: Damjana in Nataše. Od 15. aprila 1986 je neprekinjeno delal v podjetju. Zaposlil se je kot nekvalificiran delavec v Klasirnici, kjer je delal do upokojitve.

Alojz ZAJC,

upokojen 31. julija
Rodil se je 12. junija 1943 v Juvanju pri Celju. Poročen s Frančiško, rojeno Mijoč. Oče enega otroka: Simona. Od 6. julija 1964 je neprekinjeno delal v podjetju, od leta 1961 pa v rudniškem delu RŠC. Zaposlil se je kot kvalificirani strugar v jami Vzhod. Leta 1975 je bil premeščen v Jamsko mehanizacijo, kjer se je upokojil kot vodja skupine strojne obdelave. Leta 1971 je opravil izpit za jamskega montažnega in dežurnega ključavničarja.

Sodeloval je pri udarniški izgradnji Velenja.

Nagrajen za 20 let dela v podjetju.

SPOROČILA

Franc BAČOVNIK,

upokojen 31. julija

Rodil se je 16. marca 1949 v Belih vodah. Poročen z Marijo, rojeno Krajnc. Oče enega otroka: Urške.

Od 21. avgusta 1969 je neprekinjeno delal v podjetju. Zaposlil se je kot nekvalificiran kopač v jami Vzhod. Leta 1975 je bil premeščen v Jamsko mehanizacijo, kjer je delal do upokojitve. Leta 1970 je opravil izpit za polkvalificiranega in leta 1973 za kvalificiranega ključavničarja, leta 1981 pa še izpit iz hidravlike.

Nagrajen za 20 let dela v podjetju.

Kako vidimo poslovnega moškega, kako žensko?

- Poslovni moški kaže zdravo agresivnost; poslovna ženska je grebatorka.
- On upošteva malenkosti; ona je malenkostna.
- Če se on ujezi, se zaradi preobilice dela; ona je pač tečna.
- On je vztrajen; ona ne zna nehati.
- Njegovi nazori so njeni predsodki.
- On je svetovljan; ona skače iz postelje v posteljo.
- On se je na vrh povzpel; ona se je na vrh prekurkala.
- On je zahteven, kot se spodobi za šefa; ona je kot šefica nemogoča.

Iz Today's woman

- Če boste naredili ne vem koliko, bo še vedno premalo. Tisto, česar niste naredili, je vselej pomembnejše od tistega, kar ste naredili.
- Ni ga uslužbenca, ki bi bil tako poln idej in elana kot uslužbenec, v čigar pisarno je pravkar stopil šef.
- Tisti, ki se ponašajo z urejeno pisalno mizo, so prikrajšani za navdušenje, kakršno občutimo navadni smrtniki, kadar se nam pod prsti znajde kaj, kar smo imeli za nepreklicno izgubljeno.

ZAMENJATE STANOVANJE?

Zaradi zdravstvenih težav najemnika iščemo zamenjavo družbenega najemnega stanovanja. Na voljo je dvoinsobno stanovanje v Stantetovi 9 v Velenju, veliko 74 m², za zamenjavo pa iščemo podobno ali dvosobno stanovanje v pritličju ali največ v prvem nadstropju. Če je mogoče, naj bo bližje centru Velenja.

Če lahko omogočite takšno zamenjavo, vas prosimo, da se oglasite v poslovnih prostorih podjetja Habit na Kersnikovi 11 v Velenju ali nas pokličete po telefonu 853-435 ali 853-312, interno 331.

Habit, d.o.o., podjetje za upravljanje s stanovanji

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujem sindikalni podružnici, vsem sodelavcem in prijateljem za sočutje, darovano cvetje, denarno pomoč in spremstvo na zadnji poti moje mame.

Peter Kovač iz strojne službe

ZAHVALA

Ob izgubi drage mame Julijane se iskreno zahvaljujem sodelavcem v reševalni postaji in sindikalni podružnici Skupnih služb za darovano cvetje, izrečena sožalja in spremstvo na njeni zadnji poti.

Andrej Samec

ZAHVALA

Zahvaljujem se sodelavcem in sindikalni podružnici obrata Priprave za darovani venec in spremstvo na zadnji poti mojega očeta Ludvika.

Janez Žel

ZAHVALA

Ob izgubi hčerke in sestre Barbare se iskreno zahvaljujemo sodelavcem iz službe Zavarovanja in sindikalni podružnici obrata HTZ za darovano cvetje in spremstvo na zadnji poti.

oče Adolf Fužir, mama Danica in brat Lovro

NAGRAJENI REŠEVALCI KRIŽANKE V RUDARJU 6/95

1. nagrada: Nina Zupanič, Kardeljev trg 3, 63320 Velenje

2. nagrada: Nataša Mošnik, Čopova 10, 63320 Velenje

3. nagrada: Boštjan Roškar, Šturmovci 18/c, 62284 Videm pri Ptujju

REŠITEV KRIŽANKE:

vodoravno: opal, voda, elan, noma, let, P - Ilona - dr, Palermo - okovek - Ounas, Arrhenius - vila - MDLVI, cis - MO - NT - Alesi - apel, IS - nožič - orometer - V, FT - egida - pavi - Ajaja, Ios - OC - VS - Elan, škatva - Rigveda, Kreon - Eno - KR, ia - Rio - Mab - San, PC - RŠC - Égej - NA, ais - TT - NO - el, Kjelvik - nagelj za, tartana - srečo - GR; **na označenih poljih: 120 let premogovništva, dom rudarjev, nagelj za srečo;**

Čestitamo nagrajenim reševalcem! Knjižne nagrade bodo prejeli po pošti. Uredništvo

ZAHVALA

Ob prerani izgubi dragega sina Boštjana se zahvaljujem sodelavcem v jami Preloge in pri odvozu jeklenega podporja v jami Pesje za denarno pomoč, darovano cvetje in izraze sožalja.

Anton Albreht

ZGODBA Z NASLOVNE STRA

5000002591,7

COBISS o

LJUDJE SO KOT RASTLINE V POLJU,
ENE CVETIJO, DRUGE VENEJO.

Ste že kdaj pomislili, da so med vsemi delavci v našem podjetju pri svojem delu najbolj v stiku z naravo - rudarji. Sredi zemljine notranjosti odkopavajo naravno bogastvo, premog, doživljajo naravne pojave, ki jih s svojim delovanjem sami posredno ali neposredno povzročajo. Tako je pod zemljo, na njej pa delavnice, stroji, skladišča, tračnice, naprave za to in ono, zgradbe, v njih paspet stroji, računalniki. Pa vendar nas sredi asfalta in betona vsak dan pozdravlja narava: trava, grmovje, drevesa, cvetlične grede, lončnice, šopki. Za prijetnejši dan, za prijaznejši sprejem na delovnem mestu. In zato so med tistimi v našem podjetju, ki so s svojim delom prav tako vsak dan v stiku z naravo tudi vrtnarji. Ena izmed štirih je **Darja Reher**, vodja vrtnarjev.

Želja, ne, potreba po stiku z naravo ji je bila najverjetneje položena v zibel. Kako bi sicer Darja še kot dekletce na kmetiji njenih starih staršev v Veliki Pirešici pri Žalcu najprej vzljubila travo, cvetje, zelenjavo na vrtu, živali v hlevu, gozd, pokošen travnik! Vse to je bila najprej igra, potem pa delo, ki ga ni nikoli zmanjkalo. Medtem ko se je njena mlajša sestra rajši sukala po kuhinji in gospodinjala, je Darja obračala seno, obdelovala njive, hodila v gozd, vinograd in stregla živini.

To je bilo njeno otroštvo, ki se ga rada spominja. Kasneje se je s starši preselila v novo hišo, kjer so bili vrt, cvetje ob hiši in vinograd njeno veselje. Da je pravzaprav prvih petnajst let svojega življenja veliko delala, tega iz njenih ust ne boste slišali. Le, da je imela lepo otroštvo in mladost. Vrtnarska šola v Medlogu pri Celju jo je najprej privabila s svojo zunanostjo - urejenimi cvetličnimi gredami in grmovnicami -, šele nato je spoznala, da je to šola za poklic, ki ji bo omogočil delati in živeti v naravi. Delo je našla kot študentka pri velenjskem premogovniku in tu je letos enajsto leto.

V Velenje se je preselila, ko se je odločila ustvariti si družino. Družina pa se, zanjo, tako kot narava, piše z veliko začetnico. In je za slovensko povprečje velika. Tina šteje 9 let, Simon 5 in Vanja 4. Vsi trije so podedovali mamino - in tudi očetovo, kajti on je agronom - veselje do narave. Družinska hiša, ki jo delijo z moževimi starši, jim nudi prostor za bivanje,

za vsa njihova veselja na prostem pa so kupili kos zemlje v Andražu pri Polzeli. Tu vrtnarijo, se lovijo, igrajo.

Darjina sreča domuje v njeni družini, zadovoljna pa je tudi na delu. Z dvema mladima sodelavkama in sodelavcem se razume in skupaj so delovna ekipa, ki zna poprijeti za delo, ki se proti koncu delovnega časa največkrat utrujena

površin, striženjem grmovnic, živih mej... Poleti je treba vse te nasade vzdrževati, okopavati, zalivati, škropiti, pa še vedno kositi travo. Jeseni zasajajo na novo in pripravljajo rastline na zimski počitek, grabijo listje... Vsega se niti ne da naštet. Poleg tega pa tudi območje, ki ga urejajo, ni majhno. Segajo od obrata HTZ, prek Novih Prelog, mimo Bele dvorane do jaška Škale in steklene direkcije v centru Velenja.

Ob vsem tem delu, ki se ponavlja iz leta v leto, sodelujejo z aranžiranjem scene pri prireditvah Premogovnika in poskrbijo, da obiskovalca pozdravi tudi šopek cvetja na pultu recepcije in v sejni sobi. Letos so poleg vsega med drugim poskrbeli za zeleni okras prenovljenega doma v Fiesi in bili deležni občudovanja za cvetlično okrasitev konjeniške prireditve.

Pri težjih delih jim z močno moško roko priskočijo na pomoč delavci, sicer zaposleni pri komunalnem vzdrževanju, poleti, ko je več dela, pa učenci na počitniškem delu. Kosijo s kosilnicami, a je še precej trave treba porezati ročno in ročno opraviti tudi večino drugega dela. Velika pridobitev je zanje kombi Trafic za prevoz orodja, cvetja, zaenkrat pa si električne škarje za živo mejo ali frezo za obdelovanje vrtnih gred le želijo...

In kaj počne Darja, ko lahko delo izbira? Včasih se je spogledovala z atletiko, tekla na maratonih, poiskovala judo in rokomet; zdaj za rekreacijo igra tenis pa z otroki in prijatelji odbojko. Za šivalnim strojem že dolgo ni sedela, tu in tam pa le še prebere kakšno knjigo. Ah, seveda, za kratek čas otrokom zabrenka na kitaro in z njimi poje karaoke.

Čas ji kar uhaja, pravzaprav ga največ porabi za otroke in dom. Včasih se začudi, kako so njeni otroci že veliki, pa samostojni in kar ne ve, kdaj se je vse to zgodilo. A čisto njeni so, ko ji pomagajo na vrtu in ji z nasmehom prinesejo prvi zvonček, trobentico, regratov cvet.

Diana Janežič

vrača s terena, a se zna tudi nasmejati. Dela imajo veliko. Kot se menjajo letni časi, tako se v krogu vrtijo dela, ki jih morajo vrtnarji opraviti.

Že pozimi mislijo na toplejše dni in v rastlinjaku vzgajajo sadike cvetja za kasnejše sajenje na prostem in lončnice, presajajo lončnice po pisarnah, pred prazniki pripravljajo božične in novoletne aranžmaje, pred tem posušijo cvetje in pripravijo brinje, smrečje...

Spomladi hitijo z lopatanjem gred, sejanjem enoletnic za cvetlične grede in rezano cvetje, zasajanjem cvetličnih gred, košnjo travnatih